

Posudek vedoucího na diplomovou práci

Název práce: Podpůrná opatření I. stupně u žáků mladšího školního věku s možnými náznaky specifických poruch učení

Autorka práce: Barbora Valentová

Vedoucí práce: Doc. PhDr. PaedDr. Anna Kucharská, Ph.D.

Autorka diplomové práce je studentkou studijního oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ kombinované formy – a současně pracuje jako učitelka 1. stupně. Je proto pochopitelné, že se zajímá o témata, která přímo korespondují s její praxí. V poslední době je dominantním a diskutovaným tématem problematika inkluzivního vzdělávání, která se dotýká skutečně každého učitele. Novinkou pro učitele, kterou přinesla legislativa z roku 2016, je poskytování podpůrných opatření. Učitel je přímo pověřen jejich poskytováním u žáků, u nich se vyskytly problémy v rámci 1. stupně podpory – tedy při jejich vzniku, a ještě před zapojením školského poradenského zařízení. Mezi nejběžnější obtíže, které se u žáků 1. stupně projevují, patří specifické poruchy učení. A právě na tuto skupinu obtíží dětí se autorka diplomové práce zaměřila, přičemž se snažila zpracovat zkušenosti a postupy učitelů. Zajímalo ji, jak a kdy učitelé zpracovávají plán pedagogické podpory, který v průběhu několika let doznal změn – od povinné součásti podpůrných opatření v 1. stupni k volitelné formě podpory.

Je potřeba ocenit zaujetí autorky i její ochotu věnovat sběru a zpracování dat poměrně hodně času (což je zřejmé např. i z množství příloh). Pravidelně konzultovala a posouvala se ve výzkumných dovednostech. Práci ji ztěžovala určitá nezkušenost a nevybavenost v oblasti zpracování a prezentace získaných dat, proto diplomová práce vykazuje některé drobné nedostatky. V rámci svých možností ale podala odpovídající výkon.

Práce splňuje požadavky na strukturu a rozsah, možná by se dalo konstatovat, že by některé pasáže mohly být zpracovány více úsporně, případně by nemusely být vůbec. Je tradičně členěna na teoretickou a praktickou část.

Teoretická část má rozsah cca 30 stran a obsahuje šest kapitol, ve kterých se věnuje vývojovým charakteristikám žáka 1. stupně ZŠ, varovným signálům na počátku vzdělávání ve smyslu budoucího výskytu specifických poruch učení a rolím školy, učitele i rodiny při poskytování podpory žákům s problémy. Zabývá se také legislativou, která stanovuje postupy při řešení obtíží žáků a podává přehled, k čemu slouží podpůrná opatření 1. stupně a jak jsou realizována. Také shrnuje nejdůležitější principy inkluzivního vzdělávání, popisuje plán pedagogické podpory i hodnocení žáků. Můžeme konstatovat, že tematicky šla autorka spíše do šíře, ne do hloubky. Např. za poměrně nadbytečnou považuji kapitolu, ve které se zabývá rámcovým vzdělávacím programem, včetně jeho dílčích částí, protože až na tuto úroveň v praktické části nejde.

Autorka se opírá při zpracování teoretických témat o odborné i praktické publikace, metodické příručky, informace z webových stránek, včetně údajů MŠMT, prakticky nejsou zahrnuty cizojazyčné zdroje, což by mohlo být zajímavé zejména s ohledem na praxi inkluzivního

vzdělávání např. v západní Evropě. Pracuje také se sekundárními zdroji – zde bych autorce doporučovala využívat spíše zdrojů primárních (např. třístupňový model péče).

Cílem práce bylo zodpovědět na otázky, zda a jak učitelé sestavují plán pedagogické podpory, na základě jakých podnětů se rozhodují k tomuto kroku (i ve vztahu k potenciálním problémům ve čtení a psaní), co je jeho obsahem, jak byli připraveni na jeho tvorbu, a jak je vnímána efektivita této formy podpory. Autorka se nespokojila pouze s metodou rozhovoru, ve které vycházela z údajů od respondentů. Zvolila poměrně náročný postup, kdy byly rozhovory doplněny konkrétními kazuistikami žáků se samotnými plány pedagogické podpory.

Za těžiště sdělení považuji kategorizaci rozhovorů s respondenty. Protože se zde střídá několik rovin, ke kterým autorka dospěla (ze strany učitele a žáka), možná by pomohlo zpřehlednění grafické rozčlenění dosažených kategorií. Diskuse výsledků je provedena hned 2x (kap. 8.2., 8.2.1, možná by postačovala kondenzace obou částí v jednu). Prosím autorku, aby při obhajobě neopomněla shrnout právě tyto dosažené výsledky.

Kapitola 8.3 představuje výsledky analýz plánů pedagogické podpory s tím, že ještě v přílohách jsou zpřehledněny graficky. Prosím autorku, aby shrnula, zda se oba metodologické postupy (rozhovor, analýza dokumentů) shodují v některých ohledech, doplňují nebo naopak vyvracejí. Přinesla druhá použitá metoda doplňující výsledky nad rámec rozhovorů s respondenty? Pokud ano, jaká? (Zde se mi jeví, že autorka v popisu průběhu realizace práce „málo prodala“ důvody, proč k této metodě přistoupila).

Název práce je vztažen k problematice budoucích specifických poruch učení. Mohla by autorka při prezentaci shrnout nejčastější ukazatele těchto obtíží, které vedou k tvorbě plánu pedagogické podpory?

Práci doporučuji k obhajobě. I když je zřejmá určitá neobratnost ve zpracování, která způsobuje, že čtenář vnímá spíše jednotlivé části práce (tedy dvě etapy zpracování dat), bez jejich propojení, výsledek je možné zhodnotit jako splnění kritérií diplomové práce pro učitelské obory na katedře psychologie PedF UK. Nejsou přítomny závažné prohřešky, pouze občas drobné formální chyby (psaní pomlček, několik překlepů). Jak s odstupem času sama autorka hodnotí rozsah a výsledky práce?

V závěru upozorním na neúplnou titulní stranu práce, kterou autorka opravuje formou errat. A dále, že shoda s jinými dokumenty vykazuje 1 %, což lze vzhledem k frekventovanému tématu inkluze přijmout bez obav z plagiátorství.

V Praze dne 15. 5. 2022

doc. PhDr. PaedDr. Anna Kucharská, Ph.D.

Vedoucí diplomové práce

